

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U004575

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-08-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського від 07 вересня 2026 р. № 183-СТ/А

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мартянова Аліна В'ячеславівна

2. Alina Martianova

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4238-8149

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Музичне мистецтво

Дата захисту: 22-08-2026

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача: КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ «ДИТЯЧА ШКОЛА МИСТЕЦТВ № 2» ХАРКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Код за ЄДРПОУ: 02220384

Місцезнаходження: вулиця Москалівська, Харків, Харківський р-н., 61157, Україна

Форма власності: Комунальна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 15623

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Фортепіанні сонати Ф. Мендельсона як предмет музикознавчої та виконавської інтерпретації
2. Piano Sonatas by F. Mendelssohn as a Subject of Musicological and Performance Interpretation

Реферат/анотація:

1. Дисертацію присвячено системному дослідженню фортепіанних сонат Ф. Мендельсона як жанрового корпусу в контексті західноєвропейської традиції кінця XVIII – першої половини XIX століть та сучасної виконавської практики. Постать Ф. Мендельсона й досі привертає підвищену увагу науковців та виконавців до його фортепіанної спадщини, оскільки в ній найбільш чітко увиразнено спадкоємність музичних форм і жанрів на ґрунті індивідуалізації стилю в перехідну добу від віденського класицизму до раннього романтизму. Фортепіанні сонати композитора (ранні та маловідомі) тривалий час залишалися поза активним виконавським обігом, що спричинило фрагментарність музикознавчих уявлень про еволюцію його сонатного мислення. Отже, актуальність теми обумовлена: зростаючим інтересом сучасних піаністів та викладачів до маловідомих або неопублікованих творів композитора-класика для створення креативних програм; відсутністю у музикознавстві системного осмислення повного корпусу фортепіанних сонат Ф.

Мендельсона; обґрунтуванням інтерпретативного підходу, що поєднує жанрово-стильовий та виконавський аналіз фортепіанних сонат німецького романтика, забезпечуючи подальший розвиток мендельсонознавства. Мета дослідження – простежити жанрово-стильову еволюцію фортепіанних сонат Ф. Мендельсона в історико-типологічному та порівняльно-інтерпретаційному дискурсах. Об'єкт дослідження – жанр фортепіанної сонати в західноєвропейській музиці кінця XVIII – першої половини XIX століть. Предмет дослідження – фортепіанні сонати Ф. Мендельсона у контексті їх актуалізації в музикознавстві та виконавському мистецтві XXI століття. Методологія дослідження базується на міждисциплінарному синтезі історичного, джерелознавчого, структурно-функціонального, жанрово-стильового, системного методів аналізу музичного твору. У пріоритеті – порівняльно-інтерпретаційний підхід, орієнтований на розуміння виконавського прочитання композиторського тексту, варіативності інтерпретаційних стратегій, ролі виконавця в актуалізації сонатного жанру в сучасній практиці. Матеріалом дослідження є повний корпус фортепіанних сонат Ф. Мендельсона (чотири сонати 1820-х років, E-dur op. 6, g-moll op. 105, B-dur op. 106, Фантазія («Шотландська соната») fis-moll op. 28, сонатина BWV U 35, сонати для двох фортепіано D-dur BWV S 1, g-moll BWV S 2, а також аудіо- та відеозаписи їх виконань провідними піаністами сучасності. Наукова новизна отриманих результатів. В українському музикознавстві вперше: • виявлено етапи еволюції сонатного методу мислення Ф. Мендельсона шляхом комплексного аналізу повного корпусу його фортепіанних сонат; • уведено до наукового обігу низку маловідомих творів цього жанру; • розкрито специфіку драматургії Фантазії («Шотландської сонати») fis-moll op. 28 як новаційного зразка жанрового синтезу в добу раннього романтизму; • доведено залежність інтерпретаційних стратегій від жанрової атрибуції твору на прикладах творчості Р. Просседи, А.-М. Марковіної; • запропоновано моделі виконавських стратегій крізь діалектику образів *homo rationalis* і *homo emotionalis*; • обґрунтовано роль виконавського діалогу як основи ансамблевої драматургії сонат для двох фортепіано.

2. The dissertation is devoted to a systematic study of Felix Mendelssohn's piano sonatas as a complete genre corpus within the context of the European musical tradition of the late eighteenth and first half of the nineteenth centuries, as well as contemporary performance practice. Mendelssohn's artistic legacy continues to attract considerable scholarly and performing interest, particularly with regard to his piano works, in which the mechanisms of continuity between musical forms and genres are most distinctly manifested against the background of stylistic individualization during the transitional period from Viennese Classicism to Early Romanticism. The composer's piano sonatas, especially the early and lesser-known ones, remained outside active performance circulation for a long time, resulting in fragmented musicological understanding of the evolution of his compositional thinking. The relevance of the topic is therefore determined by the growing interest of contemporary pianists and teachers in little-known or unpublished works by canonical composers for the creation of innovative concert programmes; the absence of a systematic musicological study of Mendelssohn's complete corpus of piano sonatas; and the need to substantiate an interpretative approach in Mendelssohn studies that combines genre-stylistic and performance analysis of the German Romantic composer's piano sonatas, thus contributing to the further development of this field of research. The aim of the study is to trace the genre-stylistic evolution of Mendelssohn's piano sonatas within historical-typological and comparative-interpretative perspectives. The object of the study is the genre of the piano sonata in Western European music of the late eighteenth and first half of the nineteenth centuries. The subject of the study is the piano sonatas by F. Mendelssohn in the context of their actualization in musicology and performing arts of the 21st century. The methodology is based on an interdisciplinary synthesis of historical, source-critical, structural-functional, genre-stylistic, and systemic methods of musical analysis. Particular emphasis is placed on the comparative-interpretative approach aimed at understanding the performer's reading of the composer's text, the variability of interpretative strategies, and the performer's role in the contemporary actualization of the sonata genre. The research material comprises Mendelssohn's complete corpus of piano sonatas, including four sonatas from the 1820s, the Sonata in E major, Op. 6, the Sonata in G minor, Op. 105, the Sonata in B-flat major, Op. 106, the Fantasy ("Scottish Sonata") in F-sharp minor, Op. 28, the Sonatina in E major, BWV U 35, the Sonatas for Two Pianos in D major, BWV S 1, and G minor, BWV S 2, as well as audio and video recordings of their performances by leading

contemporary pianists. Scientific novelty of the results obtained. For the first time in Ukrainian musicology: • a number of little-known works belonging to this genre have been introduced into scholarly circulation; • the stages of the evolution of Mendelssohn's sonata-oriented compositional thinking have been identified through a comprehensive analysis of the complete corpus of his piano sonatas; • the dramaturgical specificity of the Fantasy in F-sharp minor, Op. 28, has been revealed as an innovative example of genre synthesis in the Early Romantic era; • the dependence of interpretative strategies on the genre attribution of a work has been demonstrated through the performances of Roberto Prosseda and Anna-Maria Markovina; • a model of performance strategies has been proposed through the dialectic of the images of homo rationalis and homo emotionalis; • the role of "performer's dialogue" as the foundation of ensemble dramaturgy in the sonatas for two pianos has been substantiated.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Мартянова, А. В. «Нове життя» маловідомих фортепіанних сонат Фелікса Мендельсона-Бартольдї. Аспекти історичного музикознавства, Вип. 37, 2024. С. 116–137.
- Мартянова, А. В. Фантазія («Шотландська соната») Ф. Мендельсона: вплив жанрової атрибуції на виконавську інтерпретацію. Аспекти історичного музикознавства, Вип. 40, 2025. С. 170–190.
- Мартянова, А. В. Сонати для двох фортепіано Ф. Мендельсона: становлення жанру та виконавський діалог. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти, 2025, Вип. 77. С. 61–77.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Шаповалова Людмила Володимирівна
2. Liudmyla Shapovalova

Кваліфікація: д.мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9407-7337

Додаткова інформація: Web of Science ResearcherID AAY-8135-2021

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Купіна Дарина Дмитрівна

2. Daryna Kupina

Кваліфікація: к. мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9624-9916

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Комунальний заклад вищої освіти "Дніпровська академія музики" Дніпропетровської обласної ради"

Код за ЄДРПОУ: 02214515

Місцезнаходження: вул. Ливарна, Дніпро, Дніпровський р-н., 49044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Держадміністрація

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рябуха Наталія Олександрівна

2. Nataliia O. Riabukha

Кваліфікація: д. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4182-0289

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=jp6-0CAAAAAJ&hl=uk>

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Малий Дмитро Миколайович

2. Dmytro Malyi

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3751-5019

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оболенська Марія Михайлівна

2. Mariia Obolenska

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4044-9633

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна